

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM. *

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 KČ.

ROČNÍK VIII.

V PRAZE, V KVĚTNU 1926.

ČÍSLO 5.

Dr. Em. LISKA:

Jazykový zákon a notářstvo.

(Dobrotění.)

Shodně s názorem pana odborového přednosty Hartmanna¹⁾ mám za to, že § 9. jaz. zákona nebyly všechny jazykové předpisy not. řádu zrušeny, nýbrž jen ty, jež by se přičily svým obsahem předpisům jaz. zákona.

A tu mám za to, že ustanovení §§ 63. a 64. not. řádu se předpisům jazykového zákona nepříčí a proto zrušena nebyla, takže notářský spis by mohl býti sepsán pouze jazykem státním za zachování předpisů §§ 63. a 64. not. řádu, kdyby některý z účastníků státního jazyka nebyl mocen.

Mám však pochybnosti, zda-li platí ustanovení §§ 63. a 64. not. řádu pouze v případě tom, když jen některý z účastníků jazyka, v němž spis se sepisuje, není mocen, aneb i v tom případě, když všichni účastníci aneb jediný účastník spisu jazyk ten neznají.

Znění § 63. not. řádu nasvědčovalo by první eventualitě. Ježto však podle § 72. not. řádu, když závětece není znalý jazyka, v němž se protokol s ním sepisuje, je třeba šetřiti pravidel v §§ 62. až 64. not. řádu obsažených, mám za to, že §§ 63. a 64. not. řádu lze užití i v tom případě, když notářský spis se sepisuje pouze s jednou osobou, která jazyka státního není znalá a též v tom případě, když not. spis se sepisuje s několika osobami, jež všechny neznají jazyk státní.

A teď pojednáme o spisech notářských, při jichž sepsání jsou předpoklady hlavy III. prov. nař.

Podle názoru pana kolegy Dra Čulíka musely by v tomto případě notářské spisy a not. protokoly jako »osvědčení« býti sepisovány jazykem státním a současně jazykem menšinovým.

Tu mám pochybnost, je-li to podle notářského řádu přípustno, aby spis notářský byl sepsán ve dvou jazycích, zejména když obou jazyků strany nejsou znalými.

Náš not. řád a podle něho i vládní osnova nového not. řádu nezná notářského spisu sepsaného ve dvou jazycích. Nebyla a není pro takový spis praktická potřeba. Z ustanovení §§ 63. a 64. not. řádu naopak soudím,

¹⁾ Viz poznámku 2. při § 9. jaz. zákona ve svazku XIII. koment. zákonů čsl. republiky, vydaném čsl. Kompasem.

že nelze sepisovati notářský spis ve dvou jazycích, třeba by některá ze stran neznala jazyka, v němž se spis sepisuje.

I kdyby notářský spis byl sepsán ve dvou jazycích, mohl by pouze jeden text býti tekstem původním (autentickým) a druhý pouhým překladem.

Tu mohly by lehce povstati pochybnosti a spory, který z těchto textů jest textem původním a který překladem, leč že by to ze spisu notářského podle prohlášení stran bylo zjevno.

Ovšem musel by text původní vyhovovati všem předpisům not. řádu, zejména ustanovením §§ 52., 60. a 61. not. řádu.

Podle předpisů jaz. prov. nař. však nesměly by strany nikdy prohlásiti jedině text v menšinovém jazyku sepsaný za text původní; — podle čl. 19. pro. nař. jsou oba texty původními.

Podle čl. 53. prov. nař. jest, pak-li by mezi oběma texty byl nesouhlas, rozhodným text ve státním jazyku, pokud by se nesjednal úřední opravou souhlas mezi oběma texty.

Sjednání tohoto souhlasu úřední cestou nemohlo by se státi notářem (protože není úřadem), nýbrž jedině soudem a to z pravidla sporem.

Uvážíme-li, že velmi značná část notářů národnosti německé, polské, maďarské a ruské jazyk státní, byť by i vykazali způsobilost v něm úřadovati, tak dokonale neovládají, aby vypracované jimi oba texty úplně souhlasily, a že naopak velká část notářů národnosti československé nezná jazyky menšinové tak dokonale, aby v nich stejně rychle a spolehlivě mohli úřadovati, tu shledáme, jaké nebezpečí hrozí stranám z toho, kdyby byly notářské listiny sepisovány ve dvou jazycích.

Že mnohdy jedno nevhodně volené slovo dává celé větě jiný smysl a význam, to je všeobecně známo.

Zabezpečení právní jistoty vyžaduje, aby notářské spisy byly sepsány jasně a určitě, aby z nich nemohly povstati žádné pochybnosti a spory.

Z toho všeho jde na jevo, že sepisování notářských spisů a notářských listin vůbec ve dvou jazycích odporuje not. řádu a že jest nepřipustné.

Jen tehdy mohla by se snad připustiti de lege ferenda možnost sepisovati notářské listiny ve dvou jazycích, když by byla zaručena shoda obou textů, a když by ohledně obou textů bylo možno splniti předpisy not. řádu zejména §§ 52., 60. a 61. not. řádu, tedy

když by němý aneb hluchoněmý dovedl si přečísti oba texty a v obou jazycích napsati, že je četl a že jsou podle jeho vůle napsány.

O tom, že by sepisování obsáhlejších notářských spisů, zejména s obsáhlými výměnami, vyžadovalo mnoho času a že by bylo spojeno se značnými útratami pro strany, netřeba se ani zmiňovati.

Nelze-li však, jak jsem tvrdil, not. spisy a not. protokoly zahrnouti pod pojem »osvědčení« podle čl. 58. jaz. prov. nař., bylo by při sepisování not, spisů a not. protokolů třeba šetřiti všeobecných předpisů hlavy I. a III. prov. nařízení.

Zpravidla sepsal by se spis not. podle hlavy I. prov. nař. jazykem státním, případně za použití ustanovení §§ 63. a 64. not. ř.

Za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. musel by se spis notářský sepsati podle čl. 24. prov. nař. Podle článku toho třeba rozlišovati:

1. jednání se stranami,
2. sepsání zápisu a
3. vydání vyřízení.

Podle čl. 24. prov. nař. musí notář jednati se stranami, jež jsou příslušníky jazyka menšinového, pak-li v něm skutečně jednají, v jejich jazyku, účastní-li se jednání též osoby, jež užívají státního jazyka, projedná se věc s každým účastníkem v jazyku, jímž mluví.

Zápis, a to jest v našem případě not. spis případně not. protokol, musel by se sepsati ve státním jazyku a rovněž i prohlášení účastníků státního jazyka, pouze prohlášení účastníků jazyka menšinového by se musela sepsati v jazyku menšinovém.

Vyřízení, a to by byl snímek not. spisu, bylo by pak stranám vydati v jazyku státním a v jazyku menšinovém, leda že by se účastníci zřekli vyhotovení v jazyku menšinovém.

Tento postup dá se zachovati při soudech a úřadech, kde se protokoluji výpovědi a prohlášení stran, použití postupu toho však při notářských spisech, na nichž jsou zúčastněny strany různých jazyků, bylo by velmi obtížné a svízelné.

Postup ten byl by ovšem jen tehdy možný, když by strany znaly jak jazyk státní, tak i jazyk menšinový, aby mohl býti zachován předpis § 52. not. ř.

Představme si notářský spis o odstupní smlouvě, na níž vedle příslušníka státního jazyka jest zúčastněn příslušník jazyka menšinového.

Tu bylo by třeba všechna ujednání stran rozložit na jejich prohlášení a prohlášení každé strany sepsati pak jeho jazykem. Prohlášení společná, jako na příklad doložku o vzdání se námitky pro laesio enormis musela by se psati v obou jazycích.

Snímek pak jako »vyřízení« musel by býti sepsán v obou jazycích, musela by se tedy prohlášení strany jazyka menšinového překládati na jazyk státní.

Takový snímek odporoval by však předpisu § 98. not. ř. podle něhož snímek se musí shodovati doslova s původním spisem.

To uvádím jako další argument pro své tvrzení, že jazykový zákon se na samostatnou činnost notářovu nemůže vztahovati a nevztahuje.

Jen při notářských spisech a not. protokolech o posledních pořízeních bylo by možno zachovati se podle předpisů čl. 24. prov. nař.

V takovém případě sepsal by se notářský spis aneb not. protokol takto:

Náležitosti § 68. n. ř. pod písmenkami a) až d) a f)

uvedené napsaly by se v jazyku státním, obsah jednání pak v jazyku menšinovém.

Při not. spisech a not. protokolech o posledních pořízeních, při nichž se stranám snímek nevydává, byla by tím věc odbyta.

Při ostatních not. spisech, při nichž stranám třeba vydati snímek, bylo by možno předpisy čl. 24. prov. nař. zachovati, když by na spisu byly súčasťněny pouze strany téhož menšinového jazyka, avšak bylo by to možné pouze při sepisování spisu samého, nikoliv však při vydání snímku.

Příhlédneme nyní, jak by to při jednotlivých osvědčeních vypadalo.

1. Při ověřování opisů a překladů (§§ 77. a 78. n. ř.) podle not. řádu na osobě žadatelově nezáleží; zpravidla nežádají o tyto úkony strany samy, nýbrž pošlou za sebe svého zřízence a pod. Často žádá za to advokát za svého klienta.

Tu by musel notář vždy vyšetřovati, kdo vlastně za ověření to žádá, neboť jen jeho osoba byla by podle čl. 17. prov. nař. směrodatnou.

Tu bude dosti často nesnadno zjistiti, jsou-li dány podmínky stanovené v čl. 18. a 36. prov. nař. či nikoliv.

Jen v případě prvnějším vyhotoví notář ověřovací doložku v jazyku státním a v jazyku menšinovém, jinak — a tedy i v pochybnostech — pouze v jazyku státním.

2. Při ověřování podpisů (§ 79. n. ř.) bude třeba řešiti otázku, v jakém jazyku sepsati protokol legalisační a v jakém legalisační doložku.

Nejsou-li dány předpoklady pro použití hlavy III. prov. nař., pak musí strana za legalisaci žádající tak učiniti jazykem státním, a jen za podmínek odst. 2. čl. 8. prov. nař. podle čl. 9. prov. nař. smí tak učiniti svým jazykem. Protokol legalisační musí podle čl. 9. prov. nař. býti sepsán v jazyku státním a rovněž i legalisační doložka (čl. 32. prov. nař.).

Pokud se týče sepsání protokolu legalisačního, předpisuje sice § 82. n. ř., aby protokol ten byl žadatelem podepsán, což samozřejmě vyžaduje, aby protokol ten byl žadateli přečten aneb ku přečtení předložen.

To platí i o protokolech při osvědčeních podle §§ 80. a 81. not. ř.

Tu však není nezachování tohoto samozřejmého požadavku podle not. řádu důvodem neplatnosti toho kterého osvědčení.

V čl. 9. prov. nař. se rovněž nepředpisuje, aby protokol straně byl přečten; opatrnost bude však vyžadovati, aby notář takový protokol straně, jazyka státního neznalé, přetlumočil na její jazyk a že se tak stalo, v protokole uvedl.

Kdyby strana jazyka státního neznalá legalisační protokol nechtěla podepsati z toho důvodu, že je napsán v jazyku jí nesrozumitelném, musel by notář legalisaci odepřít.

Jedná-li se o legalisaci podpisu za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař., tu musí notář podle čl. 19. téhož nař. přijati od příslušníků menšinového jazyka podání také v jejich jazyku, podle čl. 24. cit. nař. musí s nimi v jejich jazyku též jednati, musí však protokol sepsati v jazyku státním, pouze prohlášení stran v jejich jazyku, vyřízení jim pak má vydati v jazyku státním a v jazyku podání, leč by se strana vyhotovení v jazyku podání zřekla.

O legalisaci žádá strana ústně.

Protokol legalisační měl by vlastně zníti takto: »Dostavil se mně osobně známý pan NN...; týž žádá za

ověření svého podpisu na listině ....., kterou přede mnou vlastnoručně podepsal.»

Podle čl. 24. prov. nař. sepiší se nadpis, hlava a případné zakončení legalisačního protokolu, obsahující údaje o místu, roku, měsíci a dnu, jménu, příjmení a úředním sídle notářovu, pak o jménu a příjmení, stavu a bydlišti účastníků o legalisaci žádajících, pak svědků, dotvrzení o totožnosti účastníků jazykem státním a žádost strany za legalisaci podpisu jazykem menšinovým.

Legalisační doložka, jakožto vyřízení žádosti za ověření podpisu, musí podle čl. 24. a 32. prov. nař. sepsána býti jazykem státním a jazykem menšinovým, leč by žadatel se spokojil s vyhotovením v jazyku státním.

Kdyby se jednalo o ověření podpisů několika osob, z nichž některá by nebyla příslušníkem menšinového jazyka a neměla právo žádati, aby její podání bylo přijato v jejím jazyku, sepsal bych legalis. protokol podle odst. 2. čl. 24. prov. nař. tak, že bych nadpis, hlavu, pak žádost příslušníka státního jazyka za legalisaci a případné zakončení protokolu sepsal jazykem státním a pouze žádost příslušníka menšinového jazyka jeho jazykem.

Legalisační doložka by se i v tomto případě psala podle odst. 3. čl. 24. prov. nař. jazykem státním a jazykem menšiny, leč by se účastníci vyhotovení v jazyku menšinovém vzdali.

3. Při osvědčování dne, kdy byla listina předložena (§ 80. n. ř.) jakož i při vysvědčení, že někdo žije (§ 81. n. ř.) sepiše se zpravidla podle hl. I. prov. nař. protokol a doložka na listině aneb vysvědčení jazykem státním a platí ohledně sepsání a čtení protokolu to, co bylo uvedeno při legalisačních protokolech. Výjimečně za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. sepiše se protokol ten podobně jako protokol legalisační, a doložka na předložené listině a vysvědčení sepiší se v jazyku státním a v jazyku menšinovém, leč že by strana se spokojila s vyhotovením pouze v jazyku státním.

4. Nesnadnější už bude věc při osvědčování, že někomu bylo sděleno prohlášení (§ 83. n. ř.).

Na žádost strany má notář sepsati protokol a v něm doslovně uvésti prohlášení, jež někdo chce učiniti jinému.

S protokolem tím dojde notář k osobě mu označené, sdělí jí prohlášení žadatelovo, zapíše to opět do protokolu, v němž uvede odpověď toho, jemuž prohlášení sdělil, jen tehdy, pak-li tento k tomu dá své svolení.

O tento úkon může býti notář požádán také dopisem nebo telegramem; tento dopis případně telegram zastupuje pak podle § 86. n. ř. žádost protokolem projevenou a přišije se k protokolu o tom sepsanému.

Podle § 84. n. ř. vydá notář žadateli a případně i osobě, již prohlášení učinil, původní osvědčení, jež musí mimo jiné obsahovati doslovné znění prohlášení.

Podle čl. 4. prov. nař. musí notář, požádán byv o osvědčení prohlášení ať již ústně, aneb dopisem či telegramem v jiném než státním jazyku, nejsou-li tu předpoklady čl. 18. a 36. prov. nař., podání navrátiti aneb odmítnouti; navrácení ku formální opravě a k opětnému podání během udělené lhůty nemá u notáře, — jak jsem již dříve řekl, — praktického významu, neboť notář nemůže s právním účinkem pro osoby třetí žadateli prodloužiti lhůtu k úkonu (na př. při výpovědi z bytu).

Navrácení podání straně notářem rovná se odmítnutí, tedy odepření úkonu.

Pokud notář smí odepřítí úkon, o nějž byl požádán, zmíním se později.

Nejsou-li dány předpoklady čl. 18. a 36. prov. nař. musí notář trvati na tom, aby žádost o osvědčení prohlášení podle § 83. n. ř. byla stranou učiněna pouze jazykem státním; při ústní žádosti mohl by snad, — jak již dříve bylo řečeno, — podle obdoby čl. 9. prov. nař. se stranou za podmínek odst. 2. čl. 8. jednati v jejím jazyku, protokol musí však sepsati v jazyku státním a rovněž i osvědčení, jež stranám vydá.

Přesné provádění těchto předpisů povede velmi často na úkor občanstva k odpírání posluhování právem v těch případech, kde by záleželo na doslovném znění prohlášení, aneb kde by notářovy jazykové znalosti nestačily na to, aby správně do státního jazyka přetlumočili stranou přednesené prohlášení, jež se někomu má učiniti.

Může se přihoditi, že strana jazyka státního neznalá požádá za osvědčení prohlášení jazykem svým (čl. 9. prov. nař.), a že prohlášení vztahuje se na věc čistě odbornou a obsahuje odborné výrazy, jež notář nezná a znáti nemusí a jež nedovede přetlumočiti na státní jazyk.

Sídlí-li notář na venkově, kde není možno obrátiti se na odborníka, který by dovedl prohlášení správně přetlumočiti, a nepřipouští-li věc odkladu, tu musel by notář úkon odmítnouti.

Nehledě k tomu nastala by zde otázka, kdo by zodpovídal z následků nesprávného překladu.

Jak jsem již dříve prokázal, nevztahuje se čl. 8. prov. nař. a zejména jeho odst. 5. na notáře a nesmí notář do protokolu pojatai prohlášení žadatelovo v jazyku, v němž bylo učiněno, byť by i na doslovném znění prohlášení toho záleželo.

V takovém případě mohl by notář podle čl. 9. prov. nař. straně uložit, aby si přibrála k hájení svých práv plnomocníka, znalého státního jazyka, čímž však straně pravidelně zpomoženo nebude, protože plnomocník ten pravidelně rovněž nebude s to přetlumočiti správně ono prohlášení.

Přetlumočení prohlášení, na jehož doslovném znění by záleželo a jež by zejména obsahovalo odborné výrazy notáři neznámé, bylo by velmi nebezpečné, jak pro notáře tak i pro stranu; notář by musel, kdyby strana na vyhotovení úkonu trvala a ku přetlumočení prohlášení notářem svolila, — výslovně prohlásiti, že odmítá zodpovědnost z případných omylů při překladu vzniklých.

Z povahy věci by se podávalo, aby notář osobě, již prohlášení má učiniti, prohlášení to sdělil přesně tak, jak mu bylo učiněno stranou žádající, tedy kdyby strana žádající jazyk státní neznala, v jejím jazyku menšinovém. Podle § 83. n. ř. má však prohlášení to sděliti osobě, určené přesně podle protokolu, který pouze ve státním jazyku smí býti sepsán, byť by i ona osoba státní jazyk neznala.

Tomu nasvědčuje i ustanovení § 85 n. ř., dle něhož notář, nezastihne-li osobu, již měl prohlášení sděliti, má osvědčení zaslati poštou aneb pomocí soudu.

Osvědčení ovšem musí podle § 84. n. ř. obsahovati doslovný obsah prohlášení, jak do protokolu bylo zapísáno, tedy v jazyku státním.

Vzhledem ku čl. 9. prov. nař. dal by se však hájiti názor, že by notář mohl prohlášení sděliti osobě, pro niž jest určeno, — nezná-li ona jazyka státního, — jejím jazykem menšinovým, avšak v tomto případě byl by notář nucen prohlášení ve státním jazyku do protokolu pojatai přetlumočiti do jazyka menšinového.

Z toho všeho jasně vychází, že přesné zachování předpisů jazykového zákona a prováděcího nařízení bude velmi často na překážku provádění předpisů §§ 83. až 86. n. ř. a že tím ustanovení těchto §§ pozbývají svého účelu v těch případech, kdy se jedná o sdělení prohlášení, které bylo učiněno v jazyku menšinovém, když nebyly dány předpoklady čl. 18. a 36. prov. nař.

Byl-li notář za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. dopisem nebo telegramem požádán, aby osvědčil prohlášení, musí přijati dopis nebo telegram, sepsaný jazykem menšinovým. V tomto případě by ovšem notář neměl vždy možnosti, aby dotazem, — není-li mu to jinak známo, — u strany zjistil, je-li ona příslušníkem jazyka menšiny.

Kdyby si v tom směru chtěl podle čl. 16. prov. nař. od strany vyžádati ústní nebo písemné prohlášení, mohl by se mezi tím dožádaný úkon notářův jako opožděný státi zcela bezúčelným.

Protokol, k němuž podle § 86. n. ř. se přišije došlý dopis neb telegram, musí býti sepsán pouze jazykem státním.

Žádá-li strana za předpokladu čl. 18. a 36. prov. nař. ústně za osvědčení prohlášení v menšinovém jazyku, musel by notář podle čl. 24. prov. nař. protokol o tom sepsati jazykem státním, jen žádost strany a tedy i obsah jejího prohlášení by musel sepsati jazykem menšiny.

Osobě, která podle přání žadatelova má prohlášení notářovo vyslechnouti, by notář mohl učiniti toto prohlášení podle zásad jazykového zákona a podle čl. 24. prov. nař. pouze tehdy menšinovým jazykem žadatele, kdyby ona osoba byla příslušníkem téže menšiny; jinak učinil by notář toto prohlášení jazykem státním, což by však odporovalo povaze věci a předpisu § 83. n. ř.

Osvědčení, které pak notář má vydati žadateři případně podle § 84. n. ř. i osobě, již prohlášení bylo učiněno, musel by notář podle odst. 3. čl. 24. prov. nař. vydati jazykem státním a jazykem menšiny, což by mu mnohdy nebylo možno, kdyby neměl odborných vědomostí, potřebných k překladu prohlášení žadatelova do státního jazyka.

Mimo to přišel by tu notář do rozporu s předpisem § 84. n. ř., podle něhož vydané jím původní osvědčení musí obsahovati doslovný obsah prohlášení, tedy pouze prohlášení, učiněného jazykem menšinovým.

Chtl-li by notář v takovém případě vyhověti předpisům prov. nař., nemohl by zachovati předpisy § 84. not. ř.

5. Podobné těžkosti vyskytují se při osvědčování usnesení valných shromáždění (§ 87. n. ř.).

Valná hromada akciové společnosti může jednati, — jak k tomu podle zákona jest oprávněna, — jazykem menšinovým a činiti v něm usnesení.

Podle § 87. n. ř. má notář o tom sepsati protokol a v něm mimo jiné vypsati zevrubně učiněná usnesení, jež se za jeho přítomnosti stala.

Z povahy věci plyne, že notář usnesení ta zapíše do protokolu tak, jak byla učiněna, tedy v jazyku, v němž se stala.

Ježto podle hlavy I. prov. nař. musí býti protokol sepsán jazykem státním, musel by notář též učiněná usnesení, pokud se stala v menšinovém jazyku, sepsati v jazyku státním, byť by se týkala věci odborných a jemu nesrozumitelných, což by bylo prostě zcela nemožno. V takovém případě musel by notář úkon odepřítí aneb valná hromada musela by se usnáseti nejen ve svém jazyku menšinovém, nýbrž za případného při-

brání tlumočnicka i v jazyku státním, k čemuž by však nemohla býti donucena.

Za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. musel by notář podle čl. 24. prov. nař. sepsati protokol jazykem státním, prohlášení zúčastněných, t. j. usnesení valného shromáždění¹⁾ sepsal by však v jazyku menšinovém, v němž usnesení se stala.

Ježto však osvědčení podle odst. 3. čl. 24. prov. nař. musel by vydati státním jazykem a jazykem menšiny, musil by usnesení učiněná v jazyku menšinovém přetlumočiti na jazyk státní, což by mu mnohdy pro neznalost odborných výrazů nebylo možno.

Podle § 87. n. ř., dle něhož do osvědčení musí býti pojat celý obsah protokolu, by notář ani nesměl pojeti do osvědčení překlad do státního jazyka, neboť tím byla by vyvolána domněnka, že usnesení stala se i v jazyku státním.

Jak by pak bylo možno řešiti nesouhlas mezi oběma texty, o tom byla řeč při notářských spisech.

6. Nejsnáze dá se používatí předpisů jazykového zákona a prov. nař. při osvědčování příběhů podle § 88. n. ř., ježto zde na jazyku stran pravidelně nezáleží.

Z pravidla sepíše se protokol i osvědčení jazykem státním a jen za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. sepsal by se protokol podle čl. 24. prov. nař. jazykem státním, prohlášení strany pak jazykem menšinovým, a osvědčení vydalo by se v jazyku státním i menšinovém, pak-li by se strana nespokojila s vyhotovením pouze v jazyku státním.

7. Byl-li by notář o protestování směnky, šeku nebo kupeckého papíru požádán písemně v jiném než státním jazyku a nebylo-li by předpokladů pro čl. 18. a 36. prov. nař., musel by podle čl. 4. prov. nař. podání to buď vrátiti k opravě formální vady aneb odmítnouti.²⁾ Jak jsem již shora řekl, nemělo by vrácení podání k opravě formální vady praktického významu a rovnalo by se odmítnutí, neboť notář nemohl by straně prodloužiti lhůtu ku protestu.

Ježto o protest těchto papírů bývá notář pravidelně dožadován v poslední chvíli, mohlo by se státi, že při vrácení písemného požádání o protest k opravě formální vady nebo při odmítnutí by protestní lhůta uplynula a směnka by byla prejudikována.

Protest musel by se sepsati jazykem státním.

Pak-li by při protestu těchto papírů byly předpoklady čl. 18. a 36. prov. nař., musel by notář sepsati protest jazykem státním i menšinovým jazykem žadatele, tedy i prohlášení protestátovo, jež snad bylo učiněno jazykem menšinovým.

8. Mocné listy a jiné přílohy spisu notářského (§ 69. n. ř.), pak přílohy protokolů o osvědčeních, zejména o osvědčeních usnesení valných shromáždění, musí býti podle čl. 7. prov. nař. předkládány s ověřeným překladem do státního jazyka, pokud tyto přílohy nebyly vyhotoveny před 6. březnem 1925.

Za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. platí ustanovení čl. 20. prov. nař.; notář musí zde tyto přílohy přijati bez ověřeného překladu do jazyka státního.

9. Totéž, co řečeno bylo o notářských spisech, platí i o snímčích notářských spisů, neboť podle § 98. n. ř. musí se snímek s původním spisem srovnávati.

¹⁾ Ježto usnesení valného shromáždění nedějí se vůči notářovi, nastávají pochybnosti zda-li je lze považovati za prohlášení ve smyslu čl. 24. prov. nař.

²⁾ To však zájmu strany dbalý notář neučiní.

10. Protokoly, sepsané podle §§ 105. a 107. n. ř. o převzetí listiny v uschování aneb přijetí peněz a cených papírů, sepíší se pravidelně jazykem státním a za předpokladů čl. 18. a 36. prov. nař. tím způsobem, že nadpis, hlava a zakončení se napíše jazykem státním, žádost strany pak v jejím jazyku menšinovém.

Podle jazykového zákona a prov. nař. nesmí notář nikdy sepsati notářskou listinu pouze v jazyku menšinovém, neboť ustanovení čl. 37. vztahuje se pouze na soudy a úřady, a to jen na ty, jichž působnost jest omezena na jediný soudní okres. Článek 37. prov. nař. se na notáře nevztahuje jednak proto, že v článku tom o orgánech republiky není řeči, a pak proto, že působnost notářova podle § 8. n. ř. se nevztahuje nikdy pouze na jediný soudní okres, nýbrž na obvod sborového soudu I. stolice, tedy na obvod více okresních soudů.

K předpokladům úřadování v jazyku menšinovém patří podle čl. 18. a 36. prov. nař., aby pro věc, o niž jde, byl notář příslušným pro její vztah k okresu s jazykovou menšinou.

Jak již dříve bylo řečeno, jsou pouze oni notáři, v jejichž obvodu sborového soudu I. stolice nalézá se aspoň jeden okresní soud s 20% jazykovou menšinou, oprávnění a povinni, od příslušníků této jazykové menšiny přijímati podání v jejich jazyku a vyřídit podání ta jazykem státním a menšinovým.

Toto právo nenáleží však příslušníkům menšinového jazyka za všech okolností, nýbrž jen tehdy, když jde o věc, pro niž notář jest příslušným pro její vztah k okresu s jazykovou menšinou, — tedy jen tehdy, když věc jest smísněna v onom okresu s jazykovou menšinou.

Na bydlišti nebo pobytu strany aneb jiného účastníka, k němuž dlužno přihlížeti, podle odst. 2. čl. 18. prov. nař., nezáleží.

K úkolu mnohdy velmi nesnadnému vyšetřiti pravou vůli stran před sepsáním notářské listiny přistupuje tu další povinnost notáři, totiž vyšetřiti vztah mezi věcí a okresním soudem s kvalifikovanou jazykovou menšinou.

To velmi často nebude tak jednoduché a snadné.

Ježto bydliště a pobyt stran nerozhoduje, mohl by býti směrodatným hlavně obsah listiny. Je-li z listiny vztah věci k určitému okresu zřejmý (na př. při listině tabulární), nebude věc těžká; jak však, když tento vztah z listiny se nedá zjistiti (na př. při generální plné moci)?

Tu snad rozhodoval by účel, k němuž notářská listina byla vyhotovena. Pak-li by účel ten nedal se zjistiti, bylo by přes ustanovení odst. 2. čl. 18. prov. nař. rozhodným bydliště strany. Kdyby i to nebylo možno, pak rozhodovalo by úřední sídlo notářovo.

Zjišťování tohoto vztahu mezi věcí a okresním soudem s kvalifikovanou jazykovou menšinou bude pro notáře pramenem nových značných obtíží; zejména při legalisacích v kancelářích, kde se denně legalisuje mnoho cizích listin, bylo by to tak obtížné a s takovou ztrátou času pro notáře spojeno, že by úřadování notářů znemožňovalo.

Povinností strany za úkon žádající bude, aby tento vztah prokázala; v pochybnostech byl by notář povinen úřadovati podle zásad jazykového zákona jen v jazyku státním.

A nyní několik slov o ustanoveních čl. 7. a 20. prov. nař.

Podle odst. 1. čl. 7. prov. nař. lze předložiti listiny a spisy sepsané v jiném jazyku než státním, ale v takovém, jímž mluví některá národní menšina ve státě, jako

přílohy, doklady k důkazu nebo k jiným úředním účelům bez ověřeného překladu do státního jazyka jen tomu soudu, úřadu nebo orgánu, jehož sídlo jest v obvodu sborového soudu II. stolice, ve kterém jest aspoň jeden soudní okres s takovou národní menšinou a byly-li zřízeny před 6. březnem 1925.

K listinám nebo spisům, sepsaným v jiné řeči než uvedené v odst. 1. čl. 7. prov. nař., musí býti vždy připojen ověřený překlad do státního jazyka.

Podle čl. 20. prov. nař. lze listiny nebo spisy, sepsané v jazyku menšiny, která byla v době podání v okresu, předkládati jako přílohy, doklady, k důkazu nebo k jinému úřednímu účelu bez časového omezení a bez ověřeného překladu do jazyka státního.

O listinách nebo spisech, sepsaných v jazyku jiném než příslušné menšiny, užití jest obdobně ustanovení čl. 7. prov. nař.

Mohlo by býti pochybno, zda-li ustanovení čl. 7. prov. nař. platí i o listinách, jež byly předloženy notáři za účelem nějakého osvědčení, jako ku legalisaci podpisu, ověření opisu, potvrzení správnosti překladu, k osvědčení, že listina byla předložena a k protestu. Podle znění čl. 7. prov. nař., kde se mluví o listinách, jež byly předloženy jako přílohy, doklady k důkazu aneb k jinému úřednímu účelu, a vzhledem k tomu, že nemůže býti sporno, že listiny, jež notáři k legalisaci, vidimaci, překladu aneb protestu byly předloženy, byly předloženy k úřednímu účelu, muselo by se při přesném výkladu čl. 7. prov. nař. dospěti k úsudku, že článek ten se vztahuje i na listiny, notáři k tomu kterému osvědčení předložené.

Ježto však listiny notáři předložené za účelem provedení některého z hořejších osvědčení jsou vlastně předmětem tohoto osvědčení, nespadají pod ustanovení čl. 7. prov. nař., a nelze proto žádati, aby je strana předložila s ověřeným překladem do jazyka státního.

Z toho všeho, co jsem uvedl, jest patrné, že zejména při sepisování notářských spisů a při osvědčování prohlášení jakož i usnesení valných shromáždění notář nebude vždy moci zachovati předpisy jazykového zákona a prov. nař., bude-li chtíti vyhověti předpisům not. řádu. Oba zákony (jak notářský řád tak i jazykový zákon) jsou ius cogens. Nezachování předpisů jazykového zákona a prov. nař. má v zápětí stíhání notáře podle odst. 3. čl. 93. prov. nař. v řízení kárném, případně trestní stíhání podle § 25. zákona z 19. března 1923 č. 50. Sb. z. a n. Právní úkon zůstává však platným.

Pro nezachování předpisů not. řádu může býti úkon notářův neplatný, zejména notářské spisy nebudou mít moci veřejné listiny, případně bude celé právní jednání neplatné.

Na jedné straně hrozí notáři přísné tresty, na druhé straně povinnost k náhradě škody.

Jak jsem již uvedl, musel by notář mnohdy úkon, o který byl požádán, odepřít, měl-li by zachovati předpisy not. řádu a současně předpisy jaz. zákona a prov. nařízení.

Kdo by nesl následky takového odepření úkonu?

V § 35. n. ř. se praví, že mimo případy v §§ 33. a 34. n. ř. uvedené nesmí notář úkon, o nějž byl požádán, odepřít.

Podle § 39. n. ř. ručí notář za škody, způsobené stranám porušením svých úředních povinností, tedy i povinností stanovené v § 35. n. ř.

Tu třeba řešiti otázku, zda-li zákonem jazykovým byl § 35. n. ř. zrušen nebo změněn a je-li zachování předpisů jazykového zákona a prov. nař. důvodem k odepření úkonu.

Tu mám za to, že otázku tu třeba zodpovědětí záporně. Podle § 9. jaz. zák. zrušují se tímto zákonem pouze předpisy jazykové, jež byly v platnosti před 28. říjnem 1918; § 35. n. ř. však jazykových předpisů neobsahuje. Podle § 34. n. ř. nesmí notář provéstí úkon o jednání zapovězeném nebo takovém, o němž lze mítí podstatné podezření, že děje se pouze na oko, k obejití zákona aneb ke zkrácení někoho.

Nezachování předpisů jazykového zákona nedalo by se subsumovati pod pojem »jednání zapovězeného, nebo k obejití zákona předsevzatého«, neboť výrazem tím míněna jsou právní jednání, jež po stránce materiální jsou zapovězená.

Notář jsa požádán za nějaký úřední úkon podle § 1. n. ř. jemu vyhrazený, musí v prvé řadě dbáti, aby úkon ten byl platný, musí proto zachovati veškeré předpisy not. řádu jemu v hlavě IV. o spravování úřadu notářského vůbec uložené a obzvláště pak předpisy v hlavě V. pro ten který úřední úkon stanovené.

Nedají-li se při tom předpisy jazykového zákona a prov. nař. přesně provéstí, nebude moci býti notáři vyčítáno, že je nezachoval »úmyslně aneb hrubým opomenutím«, kde je zachovati mohl; jen na tyto případy může se vztahovati sankce čl. 97. prov. nař.

Bude-li notář požádán o některý z úředních úkonů v hlavě V. not. řádu blíže uvedených, bude povinnen v prvé řadě přesně zachovati veškeré předpisy not. řádu, pokud § 9. jaz. zák. nebyly zrušeny, a pak teprve — pokud to bude možno — i předpisy jazykového zákona a prov. nař., jak i ministerstvo spravedlnosti ve svém výnosu ze dne 10. února 1926 čís. 7478 uznalo.

* Z E D N E. *

Prof. Dr. Herman Otavský slavil tyto dny své šedesátiny. Jeho význam pro českou vědu právní jest veliký. Za předmět svých právnických prací vybral si vždy speciální, obtížnou látku z oboru práva obchodního, patentního, autorského, pojišťovacího, nakladatelského, v nichž vynikajícím, jasným způsobem řešil spletilé otázky právní. Jako profesor naší české fakulty právnické těšil se co největší oblibě všech svých žáků, kteří s vděčností vzpomínají jeho přednášek a přátelského smýšlení. — S jeho jménem spojena jest historická reminiscence našeho státu, neboť byl v československé republice naší prvním rektorem naší university. Činnost jeho jest skutečně obsáhlá, což jest nejlepším důkazem, že dosažená meta životní nikterak nevadí jeho neunavné práci. Přejeme jubilantu ze srdce, aby ještě dlouhá, dlouhá léta zůstal zachován naší universitě k její veliké ozdobě.

Senior stavu notářského Dr. Jos. Štolba, notář na Král. Vinohradech, vynikající spisovatel dramatický, slavil dne 3. t. m. své osmdesáté narozeniny. Vymyká se povaze odborného časopisu líčiti zde literární význam této bezsporně u mělecké osobnosti, která svou dobou, v mladistvém, krásném, chvatu tvůrčí inspirace dala české dramatické literatuře několik děl, v nichž poznáte vždy i po létech nevystydlý básnický žár, prudkou, přímo dobytelskou schopnost evokace vzrušených a vzrušujících scén, jichž autor se plně zmocnil, umělecky a tvárně utřídl a zvládl: tyto scény, tak ojedinelé a vzácné v naší dramatické literatuře, zachráni našeho jubilanta před zapomenutím, jelikož je v nich tvůrčí dynamika opravdové dramatické síly. Nad celým dílem Štolbovým klene se, zdá se mi, krásná, jasná pohoda nedělního letního odpoledne našeho venkova, třeba maloměstského; jako kdybyste otevřeli staré skříně a ovanula vás známá, milá kmínová vůně vyřivaných přehožů. Nechtěl jsem psáti literární vzpomínku, když jsem nadhodil tyto řádky — jsem-li již v tom,

řeknu také, proč se tolik křivdí Štolbovi v tom, že se stále jen mluví o dramatikovi a zapomíná se při tom na jednoho z nejduchaplnějších cestopisných causeurů, jež naše literatura má — jeho cestopisy erudicí svého autora, jemným, nevtíravým duchem, jimž jsou prosyceny, řadí se k tomu nejlepšímu, co nám naše cestopisná literatura vykazuje. O Štolbovi notáři psáti, neodvážil bych se nikdy; na tolik mám k němu skutečné a opravdové úcty. Ale letmo jen kratičkou vzpomínku: vypravoval mi kdysi po některé premiéře Štolbově v divadle Vinohradském Dr. Batěk, jenž byl přítomen, že se nemůže vynadiviti Dr. Štolbovi jako umělci i jako notáři; jeho notářské spisy, protokoly jsou vzorné, což těžko přisrovnati s bohemským nadáním našeho jubilanta..... svědectví jistě vzácné, jak svým obsahem, tak zejména osobností, jež je pronesla. Redakce i celá čtenářská obec tohoto časopisu provází osmdesátiny našeho jubilanta srdečnou a vroucí účastí.
Dr. R. K.

Evidence posledních pořízení. Upozorňujeme výslovně pány kolegy na vládní nařízení ze dne 9. dubna 1926 čís. 50, kterým ukládá se notářům za povinnost, aby oznamovali soudům, v jehož obvodu má pořizovatel své bydliště, veškeré případy, ve kterých psali neb převzali poslední pořízení do uschování a to vždy v prvních osmi dnech v každém měsíci. — Do 1. srpna 1926 jest předložiti příslušnému soudu bydliště pořizovatelova seznam všech, notářem sepsaných neb u něho uložených posledních pořízení. Ministerstvo spravedlnosti výnosem ze dne 27. dubna 1926 čís. 19.283 výslovně nařídilo všem komorám, aby upozornily své členy na toto vládní nařízení a prohlásilo, že kdyby těchto předpisů nebylo dbáno, mohli by býti notáři činěni zodpovědnými za škodu vzešlou z toho, že pozůstalost nebyla projednávána podle posledního pořízení.

Mezinárodní právo soukromé. Upozorňujeme všechny kolegy, kteří se zajímají o mezinárodní právo soukromé, na kompilační dílo »Europabuch der Rechtsanwálte und Notare«, jež vydá Dr. Salaban v Berlíně a v němž budou vylíčeny stručně hlavní zásady práva občanského, řízení soudního sporného i nesporného a trestního a zejména též i notářství všech zemí evropských a to: Albanie, Anglie, Andory, Belgie, Bulharska, Československa, Dánska, Gdánska, Estonska, Finska, Francie, Irska, Jugoslavie, Itálie, Lichtensteinska, Litevská, Luxemburku, Monaka, Nizozemí, Německa, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Ruska, Řecka, San-Marino, Skotska, Švédská, Švýcarska. Cena výtisku bude 150 Kč při okamžitém objednání. Po vyjití 35 zl. marek, Upsati lze dílo na adresu Dra Čulíka v Praze-Vinohradech.

Velké vydání obč. zákoníka, zpracované Doc. Drem Roučkem vydalo nakladatelství »Československý Kompas«. Vydání obsahuje český překlad textu zákona obč. i zákonů k němu se vztahujících, rozhodnutí nejv. soudu, přehled domácí literatury a cenné srovnání práva našeho se slovenským. K tomuto důležitému dílu se ještě vrátíme podrobnější zprávou.

Valná hromada kollegia notářské komory v Praze, konaná dne 2. května t. r., byla významnou a důstojnou manifestací za požadavky stavu notářského. Po zahájení věnoval prezident Dr. Čulík posmrtnou vzpomínku zemřelým členům kollegia a) Dru Antonínu Mokrému, na Král. Vinohradech, Josefu Rosenauerovi, v Horažďovicích, Františku Prochodu v Písku, Janu Říhovi v Českém Brodě, kandidátu notářství Žákavci ve Kdyni; b) vzpomínku stavovským pracovníkům: Eduardu Pinzovi, notáři ve Vysokém Mýtě, prezidentu Král. Hrad.-Chrud. komory notářské, místopředsedovi spolku notářů čl., Dru Janu Krnovi, veřejnému notáři v Bratislavě, předsedovi správního výboru spojených notářských komor na Slovensku, místopředsedovi spolku notářů čl., Antonínu Zahálkovi, notáři v Roudnici, členu Ústředního výboru spolku notářů čl., bývalému členu notářské komory v Praze, — podávaje u každého z jmenovaných krátkou sice, však úplně výstižnou charakteristiku jejich činnosti a významu pro stav notářský.

Úvodem k široce založenému, celého komplexu otázek našich interessů stavovských a právnických vůbec se dotýkajícímu expose, komorní prezident Dr. Čulík především dal výraz radostným pocitům stavu notářského vůči novému ministru spravedlnosti Dr. Jiřímu Hausmannovi, jenž stejně ve své nynější hodnosti, jako i dříve osvědčil se býti našim blahovolným příznivcem.

Ve vlastním expose prezident poukázav k součinnosti presidia i všech členů komory ve věcech stavovských a zákonodárských, podal obsírnou zprávu o skončení redakce osnovy notářského řádu, při čemž valná hromada vzdala uctivé díky p. p. sekčnímu chefu Hartmannovi, ministerským radům Mrštínovi a Schrotzovi, za jich účinnou podporu, o blahovolném sta-